

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN MINH TUÂN

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
THEO HƯỚNG ĐỔI MỚI PPDH CỦA HIỆU TRƯỞNG
TRƯỜNG THCS HUYỆN TIÊN DU - TỈNH BẮC NINH**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60 14 05

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS.Đào Hải

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu, học tập và chuẩn bị luận văn, ngoài sự cố gắng nỗ lực của bản thân, tác giả đã được sự giúp đỡ tận tình của Nhà trường, các tổ chức, các tập thể, cá nhân trong và ngoài huyện cũng như các thầy cô giáo thuộc Đại học Thái Nguyên.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu Đại học Thái Nguyên - Trường Đại học sư phạm đã giành những điều kiện tốt nhất để tôi được theo học và nghiên cứu, hoàn thành luận văn. Xin trân trọng cảm ơn TS. Đào Hải đã giành thời gian và công sức để giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và chuẩn bị luận văn.

Xin chân thành cảm ơn Huyện uỷ, Ban Tổ chức, Ban Tuyên giáo Huyện uỷ Tiên Du đã cho phép, tạo điều kiện để tôi được tham gia học tập, nghiên cứu và chuẩn bị luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn UBND huyện, Phòng Giáo dục - Đào tạo huyện Tiên Du, cán bộ, giáo viên, các em học sinh ở các trường THCS huyện Tiên Du đã giúp đỡ và cộng tác để tôi hoàn thành nội dung nghiên cứu của luận văn.

Cảm ơn gia đình, bạn bè, các anh, chị đồng nghiệp và tập thể lớp cao học quản lý giáo dục K18 đã động viên, chia sẻ và giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

Tác giả luận văn

Nguyễn Minh Tuân

MỤC LỤC

	Trang
Lời cảm ơn	i
Mục lục	ii
Danh mục các chữ viết tắt	v
Danh mục biểu bảng-hình	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	3
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Phạm vi nghiên cứu	4
7. Phương pháp nghiên cứu	4
KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	5
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CỦA HIỆU TRƯỞNG THEO HƯỚNG ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC.	5
1.1 Tổng quan vấn đề nghiên cứu	5
1.1.1. Trên thế giới	5
1.1.2. Trong lịch sử giáo dục Việt Nam	5
1.2. Các khái niệm cơ bản	7
1.2.1. Quản lý	7
1.2.2. Quản lý giáo dục	9
1.2.3. Quản lý nhà trường	11
1.3. Lý luận quản lý hoạt động dạy học và đổi mới phương pháp dạy học	14
1.3.1. Quản lý hoạt động dạy - học	14

1.3.2. Đổi mới phương pháp dạy học	19
1.3.3. Yêu cầu đổi mới PPDH ở trường THCS	20
1.4. Vai trò của hiệu trưởng trường THCS trong quản lý hoạt động dạy học và thực hiện đổi mới PPDH	21
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1	24
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CỦA HIỆU TRƯỞNG CÁC TRƯỜNG THCS HUYỆN TIÊN DU	25
2.1. Khái quát về giáo dục THCS huyện Tiên Du	25
2.1.1. Vài nét về điều kiện kinh tế - xã hội huyện Tiên Du	25
2.1.2. Khái quát về giáo dục THCS huyện Tiên Du	26
2.2. Thực trạng dạy - học ở các trường THCS huyện Tiên Du	29
2.2.1. Hoạt động dạy học ở các trường THCS huyện Tiên Du	29
2.2.2. Hoạt động học tập của HS ở các trường THCS huyện Tiên Du	38
2.3. Thực trạng công tác quản lý hoạt động dạy - học của Hiệu trưởng các THCS huyện Tiên Du theo hướng đổi mới PPDH	41
2.3.1. Tình hình đội ngũ cán bộ quản lý trường THCS huyện Tiên Du	41
2.3.2. Thực trạng công tác quản lý hoạt động dạy học và đổi mới PPDH của hiệu trưởng các trường THCS huyện Tiên Du	45
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2	54
CHƯƠNG 3: BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO HƯỚNG ĐỔI MỚI PPDH CỦA HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG THCS HUYỆN TIÊN DU - TỈNH BẮC NINH	56
3.1. Các căn cứ xây dựng các biện pháp quản lý hoạt động dạy học theo hướng đổi mới phương pháp dạy học của Hiệu trưởng trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh	56
3.2. Đề xuất biện pháp quản lý hoạt động dạy học theo hướng đổi mới PPDH của Hiệu trưởng các trường THCS huyện Tiên Du	57
3.2.1. Nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, GV trong nhà trường về đổi mới PPDH	57

3.2.2. Bồi dưỡng phát triển năng lực sư phạm cho giáo viên nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới PPDH	58
3.2.3. Giáo dục học sinh ý thức học tập theo hướng tăng cường tự học và thực hành	64
3.2.4. Tổ chức, chỉ đạo thường xuyên, quyết liệt các hoạt động thực hành đổi mới PPDH.	66
3.2.5. Tăng cường tạo dựng các điều kiện thuận lợi cho quá trình đổi mới PPDH	68
3.2.6. Cải tiến công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy - học	69
3.2.7. Quan hệ giữa các biện pháp quản lý	70
3.3. Khảo nghiệm tính cấp thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất	70
TIÊU KẾT CHƯƠNG 3	73
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	74
1. Kết luận	74
2. Đề nghị	75
TÀI LIỆU THAM KHẢO	76
PHỤ LỤC	78

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Trong luận văn sử dụng các từ và cụm từ viết tắt có tần số xuất hiện cao với cách hiểu như sau:

GD - ĐT	Giáo dục - Đào tạo
CSVC	Cơ sở vật chất
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
QL	Quản lý
PPDH	Phương pháp dạy học
THCS	Trung học cơ sở
QLGD	Quản lý giáo dục
SGK	Sách giáo khoa
DH	Dạy học
CBQL	Cán bộ quản lý
BDHSG	Bồi dưỡng học sinh giỏi
QLNT	Quản lý nhà trường
ĐCHT	Động cơ học tập
PP	Phương pháp
DH GQVĐ	Dạy học giải quyết vấn đề
DH ĐHHĐ	Dạy học định hướng hành động
PTDH	Phương tiện dạy học
KTDH	Kỹ thuật dạy học

DANH MỤC BẢNG BIỂU, HÌNH

Số hiệu	Tên bảng - hình	Trang
2.1	Hệ thống trường THCS của huyện Tiên Du (năm học 2011-2012).	27
2.2	Số liệu về đội ngũ giáo viên THCS huyện Tiên Du (năm học 2011 - 2012).	27
2.3	Chất lượng đội ngũ giáo viên THCS huyện Tiên Du	27
2.4	Công tác chuẩn bị cho hoạt động dạy học của giáo viên ở các trường THCS huyện Tiên Du	30
2.5	Về triển khai hoạt động DH của GV ở các trường THCS huyện Tiên Du	32
2.6	Thực trạng về định hướng của GV cho hoạt động học tập của HS	34
2.7	Những yếu tố ảnh hưởng và cản trở việc đổi mới PPDH	35
2.8	Nhận thức của học sinh về vai trò của hoạt động học tập	39
2.9	Thực trạng về kỹ năng tự học của học sinh	40
2.10	Số lượng, cơ cấu đội ngũ CBQL	42
2.11	Nhận thức của CBQL và giáo viên THCS về quản lý hoạt động dạy học và đổi mới PPDH	45
2.12	Công tác quản lý hoạt động dạy - học theo hướng đổi mới PPDH tại các trường THCS huyện Tiên Du	50
3.1	Kết quả khảo nghiệm tính cấp thiết	71
3.2	Kết quả khảo nghiệm tính khả thi	72
2.1	Vị trí địa lý huyện Tiên Du (hình bản đồ tỉnh Bắc Ninh)	25

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Thời đại ngày nay, sự phồn vinh của mỗi quốc gia phụ thuộc vào tiềm năng, trí tuệ của con người ở quốc gia đó. Tại Đại hội lần thứ 27 của Tổ chức Văn hoá-Giáo dục-Khoa học của Liên Hợp Quốc (UNESCO) tháng 11/1993, các báo cáo đã nói rất nhiều đến vai trò của giáo dục trong thế kỷ XXI là chìa khoá vàng tiến tới một thế giới tốt đẹp hơn. Vai trò của giáo dục là phát triển tiềm năng của con người, giáo dục là đòn bẩy mạnh mẽ nhất mà chúng ta cần có để tiến vào tương lai, giáo dục là quyền cơ bản nhất của con người, là điều kiện tiên quyết để thực hiện nhân quyền, dân chủ, hợp tác trí tuệ, bình đẳng và tôn trọng lẫn nhau. Vì vậy, giáo dục-đào tạo có vai trò quan trọng trong công cuộc phát triển con người, phát triển đất nước, phát triển nhân loại trong thời đại mới.

Đổi mới quản lý giáo dục nhằm phát triển, nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực đã và đang là một nhiệm vụ có tính chiến lược ở nước ta hiện nay, việc đổi mới giáo dục và đào tạo theo hướng chuẩn hoá, hiện đại hoá sẽ đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu học tập của mọi người, tạo ra nguồn nhân lực có chất lượng cao phục vụ sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế.

Để nâng cao chất lượng và hiệu quả đào tạo nguồn nhân lực, Nghị quyết Đại hội Đảng cộng sản Việt Nam, lần thứ XI đã chỉ rõ: “Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục và đào tạo theo nhu cầu phát triển của xã hội; nâng cao chất lượng theo yêu cầu chuẩn hoá, hiện đại hoá, xã hội hoá và hội nhập quốc tế, phục vụ đắc lực sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc. Đẩy mạnh xây dựng xã hội học tập, tạo cơ hội và điều kiện cho mọi công dân được học tập suốt đời”.

Đổi mới giáo dục nói chung và đổi mới giáo dục phổ thông nói riêng đang là vấn đề cấp bách được toàn ngành GD-ĐT quan tâm, đặc biệt là vấn đề đổi mới phương pháp dạy học ở các cấp học, bậc học.

Có thể nói, đổi mới PPDH không phải là vấn đề mới đối với nhà trường phổ thông, nó đã được đề cập, phát động dưới nhiều cách thức khác nhau trong các nhà trường từ thập kỷ 70 (thế kỷ XX) và được đặt ra với tất cả các cấp học trong hệ

thông giáo dục phổ thông . Tuy nhiên, đổi mới PPDH ở trường THCS là một yêu cầu tất yếu trong sự nghiệp đổi mới giáo dục nhằm góp phần tích cực vào việc nâng cao chất lượng giáo dục ở bậc học này.

Hiện nay, phong trào đổi mới PPDH đang diễn ra rộng khắp trong ngành giáo dục trên toàn quốc, trong đó có giáo dục Bắc Ninh và các trường THCS trên địa bàn huyện Tiên Du.

Có thể nói, trong những năm gần đây đội ngũ Hiệu trưởng ở các trường THCS huyện Tiên Du đã có nhiều nỗ lực trong công tác quản lý nhằm quản lý tốt hoạt động dạy - học, tạo ra hiệu quả giáo dục THCS ở địa phương, đã từng bước nâng cao chất lượng giáo dục, góp phần tích cực cho sự nghiệp giáo dục đào tạo của huyện ngày càng phát triển. Mặc dù vậy, trước xu thế hội nhập của nước ta, với một đất nước đang trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá, hội nhập quốc tế, phát triển về công nghệ thông tin, kinh tế tri thức... trước yêu cầu đổi mới giáo dục thì kết quả đổi mới phương pháp dạy học nói riêng và quản lý hoạt động dạy - học nói chung ở các trường phổ thông trên toàn quốc và ở các trường THCS trên địa bàn huyện Tiên Du vẫn còn bộc lộ những hạn chế nhất định cần khắc phục.

Có nhiều nguyên nhân gây nên những hạn chế, bất cập đó, cụ thể: công tác quản lý của Hiệu trưởng còn bộc lộ những yếu kém, một số Hiệu trưởng còn hạn chế trong việc tiếp cận với khoa học công nghệ hiện đại như ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý trường học; non yếu về chuyên môn, dành thời gian dự giờ, thăm lớp ít, chủ yếu thời gian dành cho họp hành, lo công tác tổ chức, tài chính và các công việc khác. Cũng có Hiệu trưởng rất tâm huyết với chuyên môn, muốn thực hiện đổi mới phương pháp dạy học nhưng lại thiếu khả năng tổ chức thực hiện cho hiệu quả, lại thêm các khó khăn khách quan tác động vào như không có phòng học, thiếu trang thiết bị, thiếu kinh phí...

Xuất phát từ thực trạng công tác quản lý hoạt động dạy học của đội ngũ Hiệu trưởng các trường THCS trên địa bàn huyện Tiên Du còn tồn tại những bất cập, việc thực hiện đổi mới PPDH ở các trường THCS còn chưa đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ đặt ra, chính vì vậy tôi đã chọn và nghiên cứu đề tài: ***“Biện pháp quản lý hoạt***

động dạy học theo hướng đổi mới phương pháp dạy học của Hiệu trưởng trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh” với mong muốn góp phần nâng cao chất lượng dạy học trong nhà trường.

2. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu đề xuất một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học theo hướng đổi mới PPDH của Hiệu trưởng trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh, nhằm nâng cao chất lượng dạy học, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Công tác quản lý của Hiệu trưởng các trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp của Hiệu trưởng quản lý hoạt động dạy học theo hướng đổi mới PPDH ở các trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh.

4. Giả thuyết khoa học

Trong giai đoạn đổi mới giáo dục hiện nay, nhiệm vụ cơ bản trong quản lý hoạt động dạy - học là đổi mới PPDH. Vai trò của Hiệu trưởng là vô cùng quan trọng đối với việc quản lý hoạt động dạy - học ở các trường THCS. Nếu xây dựng được biện pháp quản lý hoạt động dạy học theo hướng đổi mới PPDH phù hợp và được thực hiện một cách đồng bộ thì chất lượng dạy học ở các trường THCS huyện Tiên Du sẽ được nâng cao.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

5.1. Hệ thống hóa một số vấn đề lý luận liên quan đến hoạt động dạy học và đổi mới PPDH ở các trường THCS.

5.2. Nghiên cứu, phân tích thực trạng quản lý hoạt động dạy học theo hướng đổi mới PPDH của Hiệu trưởng trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh.

5.3. Đề xuất biện pháp quản lý hoạt động dạy học của Hiệu trưởng theo hướng đổi mới PPDH, nhằm góp phần nâng cao chất lượng dạy học ở các trường THCS huyện Tiên Du - tỉnh Bắc Ninh.